

ורבי סבר לה בר' מאיר דאמר חוקקין להשלים וברבי יהודה דבעי עירוב ע"ה מקום ד'. וא"ת והך כלכלה היכי דמי אם היא שזה לגבי האילן או תלויה למטה בפחות מג' לגבי האילן אם היא שזה לגבי האילן (א) א"כ אמאי צריך חקיקה ואם היא תלויה למטה מג' אית ציה ד' כי נתנו על הכלכלה מנאי הוא לא חשיב רשות היחיד אפילו יש צאילן ד' אם לא מטעם חקיקה דרמוקה מגז האילן וי"ל כגון שפי הכלכלה שזה לגבי האילן ומ"ה הוא חורי רה"י והעירוב מונח בשולי הכלכלה שהיא רחוקה ג' ולהכי צריך חקיקה והא' דלא מוקי שהעירוב צפי הכלכלה או שהכלכלה רחבה ד' ומכל מקום לא הוא רה"י הואיל והגדיים צריך בראשו ד' ואפי' אין בראשו ד' הוא ועירובו במקום אחד קון. [כמאן דלא] כר' יוסי בריה. דתניא רבי יוסי ב"ר יהוד' אומר נעץ קנה ברז' ו' ורובה ד' עירובו עירוב, אין גבוה ו' טפחים אין צריך בראשו ד', ואפי' אין בראשו ד' הוא ועירובו במקום אחד קון. [כמאן דלא] כר' יוסי בריה. דתניא רבי יוסי ב"ר יהוד' אומר נעץ קנה ברז' ו' ורובה ד' עירובו עירוב, ואינו רחב' ד' רה"י הוא דתני עירובו עירוב. ודחינן אפילו תימא ר' יוסי טרסקלא סברא ליה, ושני טרסקלא הואיל והדרן מחיצתא. אבל (לא) עמוד או קורה דלא הדרן מחיצתא לאו ברשות היחיד היא. ר' ירמיה אמו שאני כלכלה הואיל ויכול לנטותה ולהביאה בתוך עשרה טפחים. א"ע"ה שלא הביאה כמי שהביאה נחשבת. אי הכי הא דתנן כיצד היה עושה, ומליכו בראשון מחשיך עליו נוטלו ובא לו,

רבינו הגאון

ור' סבר לה בר' יהוד' דאמר בעינן על גבי מקום ד' וליכ'. [סבר לה בר' מאיר דא' חוקקין להשלים כדי להיות עירוב עירוב אבל להחשב האילן עצמו] ד' טפחים לא. מאי ר' יהוד', דתניא נעץ קורה ברשות הרבים להניח עירובו עליה. גבוהה ו' טפחים, ורובה ד' עירובו עירוב, אין גבוה ו' טפחים אין צריך בראשו ד', ואפי' אין בראשו ד' הוא ועירובו במקום אחד קון. [כמאן דלא] כר' יוסי בריה. דתניא רבי יוסי ב"ר יהוד' אומר נעץ קנה ברז' ו' ורובה ד' עירובו עירוב, ואינו רחב' ד' רה"י הוא דתני עירובו עירוב. ודחינן אפילו תימא ר' יוסי טרסקלא סברא ליה, ושני טרסקלא הואיל והדרן מחיצתא. אבל (לא) עמוד או קורה דלא הדרן מחיצתא לאו ברשות היחיד היא. ר' ירמיה אמו שאני כלכלה הואיל ויכול לנטותה ולהביאה בתוך עשרה טפחים. א"ע"ה שלא הביאה כמי שהביאה נחשבת. אי הכי הא דתנן כיצד היה עושה, ומליכו בראשון מחשיך עליו נוטלו ובא לו,

לגבי האילן א"כ היכי פריך לעיל ואי אית ציה ד' כי נתנו על הכלכלה מנאי הוא לא חשיב רשות היחיד אפילו יש צאילן ד' אם לא מטעם חקיקה דרמוקה מגז האילן וי"ל כגון שפי הכלכלה שזה לגבי האילן ומ"ה הוא חורי רה"י והעירוב מונח בשולי הכלכלה שהיא רחוקה ג' ולהכי צריך חקיקה והא' דלא מוקי שהעירוב צפי הכלכלה או שהכלכלה רחבה ד' ומכל מקום לא הוא רה"י הואיל והגדיים צריך בראשו ד' ואפי' אין בראשו ד' הוא ועירובו במקום אחד קון. [כמאן דלא] כר' יוסי בריה. דתניא רבי יוסי ב"ר יהוד' אומר נעץ קנה ברז' ו' ורובה ד' עירובו עירוב, ואינו רחב' ד' רה"י הוא דתני עירובו עירוב. ודחינן אפילו תימא ר' יוסי טרסקלא סברא ליה, ושני טרסקלא הואיל והדרן מחיצתא. אבל (לא) עמוד או קורה דלא הדרן מחיצתא לאו ברשות היחיד היא. ר' ירמיה אמו שאני כלכלה הואיל ויכול לנטותה ולהביאה בתוך עשרה טפחים. א"ע"ה שלא הביאה כמי שהביאה נחשבת. אי הכי הא דתנן כיצד היה עושה, ומליכו בראשון מחשיך עליו נוטלו ובא לו,

רשות היחיד משום דהתם הדרן מחיצתא ונראה לפרש דמשמע ליה דווקא נתנו על כלכלה הוא עירוב הא נתנו על גבי אילן לא הוא עירוב מדקתני נתנו בכלכלה ולא קתני תלאו לכלכלה צאילן ונתן שם עירובו הלכך ע"כ אור' דשולי הכלכלה רחוק שלשה מגז האילן: **כמאן דלא בר' יוסי בר' יהודה.** לספרים דגרסי בסמוך התם (כ) הדרן מחיצתא אבל צקורה לא הדרן מחיצתא דמשמע דקאי אצרימתא דנעץ קורה ומשמע ליה דאיידי אפילו חוץ לארבע אמותיו דומיא דמתניתין אפילו הכי הוא עירוב דכיון דלין בתחמיתו ג' אע"ג דראשו ד' לא הוא רשות היחיד דגדיים צוקעים צו ולהכי קאמר ללא כרבי יוסי צרבי יהודה: **הואיל ויבוא לנטותה ולהביאה עשרה.** פירש רבינו שמואל דהא אמורא סבר לה כרבנן דאמרי בהמנע"ע (שבת דף ק"ג) אגד כלי שמה אגד ובין לאגד כלי למעלה מיו"ד כשנח העירוב למטה (א) אין בהנחה זו איסור הולאה (הואיל) ואחר שנח צרה"ר יכול לנטלו ולאוכלו ומיהו אפילו לא שמה אגד אין כאן איסור הולאה הואיל ונח בכלכלה למטה מעשרה דהו כרמלית אם רוחב ד' ואין בהעטייה זו איסור דאורייתא: **איתרבייה רב בר שבא בו.** לפ"ה דפי' לעיל גבי אילן הנוטה חוץ לד"ה דלמטה מיו"ד הוא עירוב הואיל ומני' לתתי' פחות פחות מארבע צריך לחלק בין הואיל דהכא לההוא: **מוליכו.** פ"ה ועל ידי שלוחו קאמר דאיהו אפילו בלא פת קני ליה שציתה ופי' כן משום דבסוף מי שהולאהו (לקמן דף ט"ז) פסקינן כרז נחמן ואליצא רבני יהודה דאחד עני ועשיר מערב צרגליו: ואמאי

וסבר לה בר' מאיר. דאמר גבי כיפה צפרק קמא (דף י"א): חוקקין להשלים ומיהו רשות היחיד גמורה לא הוא כיון דלין בתחמיתו של אילן רחב ד' אע"ג דצראשו רחב ארבעה דכלכלה משלימה ליה לא הוא רשות היחיד א"כ מתחיל להיות רחבו ארבעה מתוך ג' הסמוכים לקרקע דהכי אמרינן בהזורק (שבת דף ק"ה) גבי צווינייתא דמישן והן ספינות ששוליהן חדים ואין בשוליהן רוחב ד' ולמעלה הן הולכות ונרחצות הרבה ומחיצתן גבוהה ו' און מטלטלין צהן אלא ארבע אמות דלאו רה"י נינהו ואע"ג דגבוהים עשרה ורצין ארבעה מלמעלה הואיל ובשוליהן לא הוא ארבעה והכא גבי אילן נמי טעמא משום הכי הוא ותדע שזהו הטעם מדקאמר לקמן כמאן דלא כר' יוסי בר' יהודה וכו' ובהזורק נמי מותצין עלה דהיא מהא דר' יוסי: **נעין עירוב על גבי מקום ד' וליכא.** בלא כלכלה: ה"ג גבוהה עשרה ורחה ד' עירובו עירוב ואם לאו אין עירובו עירוב גבוהה ו' ורחה ארבעה עירובו עירוב דה"ה היא הך קורה והוא נתכוון לשבות צרשות הרבים הא אמרין [לכ]: **נתנו את עירובי יש לו ארבע אמות ורשות היחיד עולה עד לרקיע** וגבי אילן הוא דלא הוא עירוב כדאוקימנא [שם] גבוהה נוטה חוץ לד"ה אבל הכא דליכא נוף שפיר דמי: **ואם לאו אין עירובו עירוב.** קס"ד דהכי קאמר ואם לאו דאיהו גבוהה עשרה או שאינה רחבה ארבעה אין עירובו עירוב ולהכי מתמהיני אינה גבוהה עשרה ארבעה כ"ש דעירובו עירוב דכשאינה גבוהה ו' היא כמאן דמנחה צרשות הרבים: **אלא.** האי ואם לאו דקתני לאו אגבוהה קאי אלא ארוחב קאי והכי קאמר גבוהה ו' והימיה צראשה אם יש צרחה ד' הוא מקום חשוב להנחת עירוב עירוב ומשום דהוא צרה"ר ועירובו צרה"ר לא מיתסר כדאמר דהנותן את עירובו יש לו ד' אמות ואם לאו דגבוהה ו' ואינה רחבה ד' אין עירובו עירוב דכיון דגבוהה עשרה ואין העירוב מונח על גבי מקום ד' הוא ליה כמונח צאור ומדוקיא שמעינן הא אינה גבוהה עשרה אפילו אינה רחבה ד' עירובו עירוב דכיון דלמטה מעשרה היא לא כמאן דמנחה ארבעה דמיא דכל למטה מי' קלוטה כמה שהונחה דמילא"ה: **גבוהה עשרה.** דמידלייא מרה"ר צריך שיהא צרחה ארבעה שיהא שם מקום חשוב: **אינה גבוהה עשרה אין צריך שיהא.** רוחבה ד' דאפילו פחות מד' עירובו עירוב דכל למטה מעשרה כמאן דמנחה ארבעה היא: **כמאן.** מתוך רבינא לעיל [ע"ה] אע"ג דחוקקין להשלים ואיכא רוחב ד' לא הוא רה"י משום דלין בעיקרו ד' דלא כר' יוסי בר' יהודה: **ערסקל.** סל רחב ד' חרק מרשות הרבים ונח על גבי חייב שיהי זרק מרשות הרבים לרה"י. אלמא אע"ג דקנה אינו רחב ד' הוא רה"י הואיל ועליונו ד' דאמרינן גוד אחית והכי מפרש בהורק"ה: **התם סדרן מחיצות.** הטרסקל סובבת"ה את הקנה שהרי תחוב בלמנע"מו וכי אמרינן גוד אחית מחיצות הטרסקל עד הקרקע נמנאל קנה מוקף מחיצות שחללו ארבעה ותו ליכא למימר מידי: **הכא לא הדרן מחיצות.** דכלכלה אינה מקפת את עזיו של אילן וכי אמרינן גוד אחית אית לן למימר חוקקין להשלים לאיצטרופי כלכלה צהדי אילן ותרתיה לא אמרינן. ואית דמפרשי כמאן דלא כר' יוסי אנעץ קורה קאי דקא"ר יהודה קורה שאין צרחה ד' מלמעלה לא הוא רה"י ואמרינן הא דלא כר' יוסי דאמר טרסקל הוא רשות היחיד ומוקמית לה בשאין רחב ארבעה ולאו מילתא היא חדא דבהדיא מפורש בהזורק"ה ומותצין מינה דארב הונא דאיידי צווינייתא דמישן שרצבות למעלה וקצרות למטה ואותצין ונימא גוד אחית מחיצתא מי לא תניא ר' יוסי בר' יהודה כו' אלמא טעמא משום גוד אחית הוא ונמנאל תחתונו של קנה מוקף מחיצות צהלל ארבעה ואי כשאין טרסקל רחב ד' כי אמרינן גוד אחית מנאי הוא ועוד צכל דוכתא דאמר פחות מד' לאו רשות הוא אמאי לא אמרינן כמאן דלא כרבי יוסי בר' יהודה כדאמר הכא: **רבי ירמיה אמה.** לעולם מתניתין דלעיל [ע"ה] רישא וסיפא צרוחב ד' ודקא קאי לך כי נתנו בכלכלה מנאי הוא: שאני כלכלה הואיל. וארוכה היא יכול לנטותה ולא יעקרנה מתלייתה ויטה ראשה אחד עד שיהא לתוך ו' ויטול את עירובו: **מהיז רב בר שבא כיזד הוא עושה.** מתניתין היא (א) ציו"ט שלפני השבת ורבה לערב לפני הימים כיזד הוא עושה ומוליכו צראשון ערב יו"ט לסוף אלפים. ועל ידי שלוחו קאמר דאי איהו גופיה בלא פת נמי קני ליה שציתה כיון דהתם יתיב וקדיש עליה יומא: **ומחשיך עליו.** עד שיקנה לו העירוב: **ועוטלו ובא לו.** שאם יניחנו שם שמה יאצד ושזב אין לו עירוב ליום המחרת כדקתני מתניתין [לת]. נאכל עירובו צראשון עירובו לראשון ואין עירובו לשני וחור ומוליכו בשני שהוא ערב שבת ומחשיך עליו ואוכלו שם אם ירצה דלהציאו אי אפשר דשבת הוא ואם יו"ט אחר השבת הוא על כרחו יניחנו שם ע"ש ולמחר ילך ויראה אם עדיין ישנו שם ומחשיך עליו יהא לו עירוב לשני ואם אצד יש צביתו. קתני מיהת המערב צריך להוליך עירובו לצוק אלפים ואמאי צריך להוליכו משעשאו לשם עירוב נימא אף על גב דלא אמטייה כמאן דאמטייה דמי דהא אמרת הואיל ויכול לנטותה והא הכא כמאן דלא אמטייה היא דהא הוא צרה"ר ועירובו צרשות היחיד וקאמרת הואיל ויכול לנטותה ומה לי יכול להציאה. והאי דנקט לאותובי מתניתין דיוס טוב וצבת משום דלא תנן צמשה אחריתי הולכת עירוב צהדיא כי הכא:

אבאי

דכלכלה אינה מקפת את עזיו של אילן וכי אמרינן גוד אחית אית לן למימר חוקקין להשלים לאיצטרופי כלכלה צהדי אילן ותרתיה לא אמרינן. ואית דמפרשי כמאן דלא כר' יוסי אנעץ קורה קאי דקא"ר יהודה קורה שאין צרחה ד' מלמעלה לא הוא רה"י ואמרינן הא דלא כר' יוסי דאמר טרסקל הוא רשות היחיד ומוקמית לה בשאין רחב ארבעה ולאו מילתא היא חדא דבהדיא מפורש בהזורק"ה ומותצין מינה דארב הונא דאיידי צווינייתא דמישן שרצבות למעלה וקצרות למטה ואותצין ונימא גוד אחית מחיצתא מי לא תניא ר' יוסי בר' יהודה כו' אלמא טעמא משום גוד אחית הוא ונמנאל תחתונו של קנה מוקף מחיצות צהלל ארבעה ואי כשאין טרסקל רחב ד' כי אמרינן גוד אחית מנאי הוא ועוד צכל דוכתא דאמר פחות מד' לאו רשות הוא אמאי לא אמרינן כמאן דלא כרבי יוסי בר' יהודה כדאמר הכא: **רבי ירמיה אמה.** לעולם מתניתין דלעיל [ע"ה] רישא וסיפא צרוחב ד' ודקא קאי לך כי נתנו בכלכלה מנאי הוא: שאני כלכלה הואיל. וארוכה היא יכול לנטותה ולא יעקרנה מתלייתה ויטה ראשה אחד עד שיהא לתוך ו' ויטול את עירובו: **מהיז רב בר שבא כיזד הוא עושה.** מתניתין היא (א) ציו"ט שלפני השבת ורבה לערב לפני הימים כיזד הוא עושה ומוליכו צראשון ערב יו"ט לסוף אלפים. ועל ידי שלוחו קאמר דאי איהו גופיה בלא פת נמי קני ליה שציתה כיון דהתם יתיב וקדיש עליה יומא: **ומחשיך עליו.** עד שיקנה לו העירוב: **ועוטלו ובא לו.** שאם יניחנו שם שמה יאצד ושזב אין לו עירוב ליום המחרת כדקתני מתניתין [לת]. נאכל עירובו צראשון עירובו לראשון ואין עירובו לשני וחור ומוליכו בשני שהוא ערב שבת ומחשיך עליו ואוכלו שם אם ירצה דלהציאו אי אפשר דשבת הוא ואם יו"ט אחר השבת הוא על כרחו יניחנו שם ע"ש ולמחר ילך ויראה אם עדיין ישנו שם ומחשיך עליו יהא לו עירוב לשני ואם אצד יש צביתו. קתני מיהת המערב צריך להוליך עירובו לצוק אלפים ואמאי צריך להוליכו משעשאו לשם עירוב נימא אף על גב דלא אמטייה כמאן דאמטייה דמי דהא אמרת הואיל ויכול לנטותה והא הכא כמאן דלא אמטייה היא דהא הוא צרה"ר ועירובו צרשות היחיד וקאמרת הואיל ויכול לנטותה ומה לי יכול להציאה. והאי דנקט לאותובי מתניתין דיוס טוב וצבת משום דלא תנן צמשה אחריתי הולכת עירוב צהדיא כי הכא:

א"ר

(א) [שבת: א. ק. לעילא: לקמן קא: יומא יא: (ב) שבת ה. קא. א. לקמן לת. (ד) [שבת ד. א. (ה) [שבת קא. א. (ו) כס"א: סובבתי, (ז) [שם], (ח) [במס' הרא"ש לתא: אם היא שזה לגבי האילן,

הגהות הב"ח

(א) גב' ועירוב במקום אחד הוא אלא: (ב) רש"י ד"ה ממי רב וכו' מתני יהא. י"ב לקמן לת: (ג) הוב' ד"ה הואיל וכו' כשנח העירוב למטה מעשרה אין צמחה: (ד) ד"ה מוליכו וכו' דבסוף מי שהולאהו. י"ב דף נא ע"כ ועי' שם דלמח עני ואחד עשיר אפי' לא חשכה לו צדק:

מוסף רש"י

חוקקין להשלים. דבר שאין בו שער ושם עזי ורחב למקו ולהשלים לשער, אמרינן כמאן דסקוק דמי (שבת ז: ואין אוחו כאלו חקוק [קטו ק"ה]. וזרק ונח על גבי חייב. וטרסקל אין עמוק ו' ואנו מודדים לו גובה ו' שמדת הקנה עולה לו אנוטה, והקנה אין רחב ד' אלא שאנו אמרים במחיצות הטרסקל גוד אחית ומנאלו מוקפות את הקנה והוא להו יקף המחיצות מן הקרקע ולמעלה למינה רחבו רשות היחיד (שבת ק"ה). ובעי"ה שם ה. השליט, בראשון. ערב יו"ט שלפני השבת, ומחשיך עליו. עד שקנה העירוב, ונטולו ובא לו. שמה יאצד ושזב אין לו עירוב בשני, כדקתני נאכל עירובו צראשון וכו' וחור ומוליכו בשני וכו' (לקמן דף ט).

(א) נראה דלי' גבוה ו' ואינו רחב ד' למטה ה"ר היא פ"ה ולג' ינינו פירוש הוא כמו שכתב המוס' בדי' כמאן דר"ק.